

SLI-SKRIFT 2005:2

Frikopplade stöd – konsekvenser för svenskt jordbruk

Sone Ekman

Livsmedelsekonomiska institutet

SLI

KORT OM SLI

Livsmedelsekonomiska institutet (SLI) är en analysmyndighet med uppdrag att utföra kvalificerade ekonomiska analyser inom jordbruks, fiske- och livsmedelsområdet. Kärnan i institutets verksamhetsområde är EU:s gemensamma jordbrukspolitik, med betoning på reformbehovet och på effektiviteten i olika styrmedel. SLI gör även ekonomiska analyser av fiskepolitiken, djurskydds- och miljöåtgärder samt av åtgärder för att nå säkra livsmedel, liksom analyser av handeln med livsmedel och jordbruksprodukter.

Alla publikationer från SLI kan beställas kostnadsfritt på institutets hemsida på www.sli.lu.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	5
1 INLEDNING	6
2 REFORMEN	7
3 CAPRI-MODELLEN	9
4 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEGRÄNSNINGAR	11
5 RESULTAT PÅ SVERIGE-NIVÅ	14
5.1 Effekter på produktionen	14
5.2 Preiseffekter	16
5.3 Välfärdseffekter	18
6 EFFEKTER PÅ REGIONAL NIVÅ	19
7 JÄMFÖRELSE MELLAN SVERIGE OCH EU	21
8 AVSLUTANDE KOMMENTARER	23
REFERENSER	25

Sammanfattning

Denna skrift redovisar en analys av hur 2003-års reform av EU:s jordbrukspolitik (CAP) påverkar jordbruket, marknaderna för jordbruksprodukter och samhällsekonomin. I reformen omvandlas merparten av de tidigare direktstöden till ett gårdsstöd frikopplat från produktionen. Simulationsmodellen CAPRI används för att genomföra analysen. Reformen jämförs med en fullt genomförd Agenda 2000 (den förra reformen), vid tidpunkten år 2009.

CAPRI-analysen visar att trädesarealen i Sverige ökar kraftigt på grund av frikopplingen. Detta som en följd av att spannmålsodling som inte är lönsam utan arealbidraget läggs ned. Arealen spannmål minskar med 14 procent. Grödor som tidigare inte var berättigade till arealersättning gynnas i viss mån av reformen. Inom animalieproduktionen uppkommer de största effekterna för nötkött- och fårköttproduktionen. Producerad kvantitet nötkött- och fårkött i Sverige beräknas minska med 10 procent p.g.a. reformen. Antalet mjölkkor påverkas inte. Den viktigaste skillnaden mellan olika delar av Sverige är att förskjutningen från spannmål till träda är mer markant desto längre norrut i landet man kommer. Jämfört med genomsnittet för EU-15 är produktionsminskningen för spannmål, nötkött och fårkött större i Sverige än i EU-15. Inom nötkött- och fårköttproduktionen beror detta i hög grad på att många andra länder väljer att även fortsättningsvis behålla vissa produktionskopplade stöd.

Eftersom frikopplingen leder till minskad produktion på europeisk nivå påverkas även produktpriserna av reformen. Producentpriserna på spannmål, oljeväxter, nötkött och fårkött blir 6 till 11 procent högre med 2003-års reform än i Agenda 2000-scenariot. Det är endast i mejerisektorn som reformen medför lägre produktpriser.

Ur samhällsekonomisk synvinkel är reformen i stort sett ett nollsummespel. Jordbrukarnas inkomster förbättras genom att olönsam produktion läggs ned och genom högre produktpriser. Konsumenterna förlorar genom något högre livsmedelspriser. Skattebetalarna påverkas också negativt eftersom utgifterna för jordbrukspolitiken ökar.

1 Inledning

I juni 2003 kom EU:s jordbruksministrar överens om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP). Huvudingrediensen i 2003-års reform är att de areal- och djurbidrag som infördes under 1990-talet frikopplas från produktionen. Areal- och djurbidragen infördes som en övergång från prisstöd till direktstöd vilka inte stimulerar till ökad intensitet i produktionen. Direktstöden var dock fortfarande kopplade till vad jordbrukaren producerade. 2003-års reform går ett steg längre, genom att jordbrukaren skall kunna få samma stödbelopp oavsett vad eller hur mycket som produceras. Merparten av de tidigare direktstöden omvandlas till ett stöd frikopplat från produktionen – gårdsstödet. Syftet med frikopplingen är att stöden inte längre skall stimulera till ökad produktion och därmed inte heller störa marknaderna för jordbruksprodukter.

EU-kommissionens ursprungliga förslag till reform analyserades i ett antal olika studier över hela Europa, t.ex. i SLI-skrift 2003:1 (SLI 2003). Syftet med föreliggande skrift är att analysera konsekvenserna av det slutgiltiga reformbeslutet, som på flera viktiga punkter skiljer sig från förslaget. Inte minst genom att det slutgiltiga beslutet innebär att varje medlemsland har stor frihet att själv besluta hur reformen skall införas. Förslagen om stegvis sänkning av stödet för större gårdar och sänkning av interventionspriserna för spannmål och mjölkprodukter var dessutom mer långtgående än vad som senare beslutades. Motivet för den studie som redovisas nedan är att den beslutade reformen starkt skiljer sig från förslaget och att det hitintills inte gjorts någon liknande analys som mer ingående studerar konsekvenserna av reformen för den svenska jordbrukssektorn.

För att genomföra analysen används simulationsmodellen CAPRI. CAPRI är en ekonomisk modell av jordbrukssektorn i EU och den omfattar såväl jordbruksproduktionen som marknaderna för jordbruksprodukter. Modellen kan visa hur produktion, priser och handel påverkas av t.ex. förändringar i jordbrukspolitiken. Fördelen med att använda en så avancerad modell som CAPRI är att den samtidigt kan ta hänsyn till ett stort antal produktions- och marknadssamband inom sektorn samt efterlikna producenternas och konsumenternas agerande. Kvalitativa analyser eller analyser med enklare modeller riskerar att missa viktiga samband och resultaten blir följaktligen mer osäkra.

Studien är inte en prognos i den meningen att resultaten visar utvecklingen från en känd historisk tidpunkt till en framtida tidpunkt. Den är i stället en simulation där 2003-års reform jämförs med en fullt genomförd Agenda 2000 (den förra reformen av CAP). Jämförelsen görs vid tidpunkten år 2009, eftersom CAPRI är utvecklad för att jämföra scenarier vid en given tidpunkt. Att jämförelsen görs vid en given tidpunkt har fördelen att reformens konsekvenser kan särskiljas från andra förändringar som påverkar jordbrukssektorn. Studien fokuserar på effekterna i Sverige, men effekter på EU-nivå redovisas också. För Sveriges del redovisas effekter såväl på landsnivå som på regional nivå.

Det bör påpekas att en modell som CAPRI ger en förenklad bild av hur jordbrukssektorn fungerar, trots att den är detaljerad i jämförelse med andra modeller. Därutöver finns alltid en viss osäkerhet i dataunderlaget, i synnerhet när de ekonomiska förutsättningarna för jordbruket förändras så drastiskt som genom den analyserade reformen. De förändringar som presenteras i denna skrift skall därför inte tolkas exakt, utan de visar storleksordningen på effekterna.

Studien har delvis finansierats av Naturvårdsverket.

2 Reformen

Som nämnts är den viktigaste förändringen att merparten av de tidigare direktstöden omvandlas till ett frikopplat gårdsstöd. För att jordbrukaren skall kunna få stödet krävs att jordbruksmarken sköts och bevaras i gott skick. Jordbrukaren behöver däremot inte producera något på marken. Det finns också krav på att viss lagstiftning inom miljö-, djurskydds- och livsmedelsområdet följs.

Reformen genomförs inte på samma sätt i alla länder. Främst är det tidpunkt för införandet, fördelning av stöden och möjligheten att göra undantag från principen om full frikoppling som kan beslutas på nationell nivå. De flesta länder har valt att införa reformen 2005. Finland, Frankrike, Grekland, Nederländerna och Spanien inför reformen först 2006. När det gäller fördelningen av stöden har länderna kunnat välja mellan en regionaliserad stödmodell, en gårdsmodell eller en blandning av gårds- och regionaliserad modell (blandmodell). Med den regionaliserade modellen omvandlas de tidigare direktstöden till ett, inom en viss region, enhetligt arealstöd. De frikopplade stödet kan fördelas på såväl åker som betesmark och stödnivån

kan vara olika för dessa typer av mark. Med gårdsmodellen baseras stödet till en enskild jordbrukare i stället på gårdens produktion under referensperioden 2000-2002. Även med gårdsmodellen omvandlas det frikopplade stödet till ett arealstöd. Som regel blir dock stödnivån per hektar olika för varje gård.

Inget av de länder som inför reformen 2005 har valt en renodlad regionaliserad stödmodell, men Tyskland och England kommer successivt att gå från en blandmodell till en regionaliserad modell. Av de länder som inför reformen 2005 har Danmark, Luxemburg, Nordirland och Sverige valt en blandmodell. De flesta andra länder kommer troligen att införa gårdsmodellen, där stödet per hektar baseras på historisk produktion på gården.

Följande stöd frikopplas i och med reformen, dvs. de ersätts med gårdsstödet:

- Arealersättningen (inklusive trädesersättningen och ensilagestödet)
- Am- och dikobidraget
- Handjursbidraget
- Extensifieringsbidraget
- Slaktbidraget
- Kalvslaktbidraget
- Tackbidraget
- Mjölkbidraget
- Nationella kuvert till nötkötts-, mjölk- och fårköttsproduktionen
- Torkningsersättningen
- Stödet för utsäde
- 40 procent av stödet för potatisstärkelse
- Stödet för torkat foder
- Stöd till ris och durumvete (delvis frikoppling)
- Humlestödet

Medlemsländerna kan välja att även fortsättningsvis koppla vissa av ovanstående stöd till produktionen. Irland, Italien, Luxemburg, Storbritannien och Tyskland har preliminärt angett att de frikopplar maximalt. De flesta övriga länder kommer att bibehålla viss produktionskoppling av stöden till nötköttsproduktionen. Flera länder väljer att koppla tackbidraget. Det finns vidare möjlighet att koppla en mindre del av arealersättningen, humlestödet och durumvetestödet; endast ett mindre antal länder förväntas utnyttja dessa alternativ. Sverige har valt att tillfälligt koppla 75 procent av

handjursbidraget. Senast år 2009 är det dock meningen att Sverige skall tillhöra den grupp av länder som frikopplar maximalt.

En del av reformen är att stöden till dem som tar emot mer än 5 000 euro per år kommer att reduceras, s.k. modulering. Detta gäller såväl det frikopplade gårdsstödet som andra direktstöd. Neddragningen är 5 procent från och med 2007. 2005 och 2006 är den 3 respektive 4 procent.

Marknadsordningarna förändras förhållandevis lite i reformen. Interventionspriset för ris sänks med 50 procent. För mjölksektorn innebär reformen att interventionspriset för smör sänks med ytterligare 10 procent utöver de prissänkningar som beslutats i Agenda 2000-reformen. Sammantaget innebär dock Agenda 2000 och 2003-års reform att interventionspriset på smör sänks med 25 procent och att interventionspriset för skummjörkspulver sänks 15 procent. Detta sker under perioden 2004 till 2007. Prissänkningarna inom ramen för Agenda 2000 genomförs alltså till stor del efter det att 2003-års reform sjösatts. De sänkta priserna kompenseras delvis med direktstöd till jordbrukarna (mjölkbidraget).

Mer information om reformen finns på EU-kommissionens hemsida <http://europa.eu.int/comm/agriculture/> och Jordbruksverkets hemsida <http://www.sjv.se/>.

3 CAPRI-modellen

Med hjälp av CAPRI-modellen analyseras reformens konsekvenser. CAPRI är en matematisk programmeringsmodell främst avsedd för att kunna ge vägledning om hur förändrad jordbrukspolitik påverkar jordbrukssektorn och marknaderna för jordbruksprodukter. Med hjälp av modellen kan effekter av ändrade marknadsregleringar (administrativa priser eller gränsskydd t.ex.), direktstöd, produktionskvoter och liknande regleringar studeras. Analysresultaten visar hur produktionens omfattning, priser, handel och samhällsekonomin påverkas. Modellen utvecklas genom samarbete mellan ett antal europeiska forskningsinstitutioner. Utvecklingsarbetet leds av Institut für Agrarpolitik, Marktforschung und Wirtschaftssoziologie vid universitet i Bonn.

En viktig fördel med CAPRI-modellen är kombinationen av förhållandevis detaljerad representation av jordbruksproduktionen och samtidigt välutvecklade marknadsmodeller. Jordbruksproduktionen är modellerad på

regional nivå och EU-15 är uppdelat i drygt 200 regioner. Den modellversion som används för analyserna nedan beaktar enbart reformens effekter i de 15 gamla EU-länderna. Modellen kommer i framtiden att omfatta EU-25.

Dataunderlaget i modellen är huvudsakligen baserat på data från Eurostat. Utifrån denna statistik skapas i modellen en komplett och konsistent databas på regional nivå, dvs. utan luckor och där all statistik stämmer överens så att t.ex. hektaravkastning multiplicerat med antal hektar blir faktisk produktion.

På utbudssidan är jordbruket i varje region representerat av ett antal produktionsaktiviteter, som korn, potatis, slaktsvin, mjölkkor osv. Modellen utgår från att jordbrukarna är rationella och försöker välja den kombination av produktionsaktiviteter som maximerar vinsten. Vilka kombinationer av produktionsaktiviteter som är möjliga begränsas av tekniska samband som förhållandet mellan produktion och förbrukning av insatsvaror. Priser på produkter och insatsvaror påverkar naturligtvis också valet av produktionsaktiviteter. Vissa insatsvaror som foder och kalvar produceras i en produktionsaktivitet i modellen och används som insatsvara i en annan. Alla insatsfaktorer och produktionssamband är dock inte explicit modellerade. I stället utnyttjas en metod som kallas positiv matematisk programmering (PMP). Metoden innebär i modellen att kostnaden per enhet för att producera t.ex. vete, inom en region, ökar om arealen vete ökar. En förklaring till stigande produktionskostnader är att jordbrukarna först väljer att odla vete på den mest lämpliga marken. När arealen ökar måste mark som inte är lika lämplig för vete tas i bruk, vilket ökar produktionskostnaden per kilo. I modellen antas däremot insatsfaktorn mark vara homogen inom en region. Produktionsfaktorerna arbete och kapital antas också vara homogena inom en region och antas finnas i obegränsad mängd. Relaterat till detta är att produktionsteknologin inte antas påverkas av produktionens omfattning. Alla de insatsfaktorer och produktionssamband som inte är explicit modellerade skall fångas upp av modellens PMP-baserade kostnadsfunktioner.

Det är önskvärt att en simulation av ett historiskt år också skall ge det i verkligheten observerade produktionsmönstret för det året. Modellen kalibreras därför till ett enskilt år, ett s.k. basår, så att modellen kan reproducera det observerade produktionsmönstret i basåret. Vid kalibreringen justeras den kvadratiske, PMP-baserade, kostnadsfunktionen för varje produktionsaktivitet. För att jämma ut årsmånsvariation beräknas basårsdata som ett genomsnitt av tre år.

Simulationer av olika scenarion med modellen görs normalt inte för basåret utan för en framtida tidpunkt. Trender för produktivitet utveckling, tillväxt, inflation, befolkning och efterfrågan och utbud på världsmarknaden används för att ta hänsyn till förändringar mellan basåret och simulationsåret.

Marknadsmodulen i CAPRI är till för att fastställa priserna på de produkter och insatsvaror som är explicit modellerade. Den simulerar världshandeln med 26 olika varor. Marknadsmodulen omfattar varje EU-land och 11 regionala aggregat som representerar grupper av länder i resten av världen. Vanliga handelsinstrument som tullar, importkvoter och exportsubventioner finns representerade, liksom EU:s interventionssystem. För många jordbruksprodukter sker handeln med själva jordbruksråvaran. Inom t.ex. mejerisektorn sker däremot handeln med förädlade varor. I sistnämnda fall simuleras en förädlingsindustri som efterfrågar varor från jordbruket och producerar förädlade produkter. Även inom oljesektorn (vegetabilisk olja) är förädlingsindustrin inkluderad i modellen, eftersom restprodukter från oljetillverkningen används som djurfoder. För övriga jordbruksråvaror är förädlingsindustrin inte explicit modellerad. I stället simuleras den samlade efterfrågan för alla typer av användning.

Modellen tar hänsyn till att konsumenterna ofta har en högre betalningsvilja för livsmedel producerade i det egna landet än för importerade produkter. En s.k. Armington-ansats används för att ta hänsyn till detta. Det går till så att import från olika länder aggregeras upp till en importvara. Förbrukarna efterfrågar en blandningsprodukt av importvaran och den hemmaproducerade varan. En substitutionselasticitet tar hänsyn till hur importvaran värderas i förhållande till den hemmaproducerade varan.

Mer information om CAPRI-modellen finns på dess hemsida, http://www.agp.uni-bonn.de/agpo/rsrch/capri/capri_e.htm.

4 Förutsättningar och begränsningar

Syftet med studien är att på medellång sikt analysera hur reformen påverkar jordbrukssektorn, om alla övriga förutsättningar är oförändrade. Därför jämförs 2003-års reform med ett referensscenario (Agenda 2000) vid en given tidpunkt (år 2009). Referensscenariot gäller alltså inte någon historisk tidpunkt, utan det bygger på den politik som hade gällt 2009 om inte 2003-års reform genomförts. Eftersom referensscenariot inte avser någon historisk tidpunkt ligger fokus i resultatredovisningen nedan på procentuella

förändringar. Absoluta nivåer påverkas av förändrade omvärldsförutsättningar mellan basåret 2001 och simulationsåret 2009 och är därför mer svårtolkade.

Då analysen av 2003-års reform nedan renodlar effekten av själva reformen kan det vara på sin plats att här redovisa vad som händer mellan basåret 2001 och referensscenariot år 2009. Tabell 1 och 2 redovisar användning av åkermark respektive djurantal i basåret och i referensscenariot. Produktionen i basåret bygger på statistikuppgifter och är ett genomsnitt av åren 2000, 2001 och 2002 för att jämna ut årsmånsvariation. CAPRI-resultaten för referensscenariot påverkas dels av förändrad jordbrukspolitik fram till 2009 och dels av trendbaserad förändring av omvärldsförutsättningar och produktivitet i jordbrukssektorn.

Tabell 1. Användning av åkermark i Sverige under basåret och i referensscenariot, 1 000 hektar

Gröda	Basåret 2001	Agenda, referensscenario (2009)
Vete	380	371
Råg	31	31
Korn	404	384
Havre	311	306
Övr. spannmål	37	36
Oljeväxter	48	43
Baljeväxter	30	30
Potatis	32	32
Socketbetor	55	51
Vall på åker	964	1054
Träda	270	224

Den viktigaste skillnaden i arealanvändning mellan basåret 2001 och referensscenariot år 2009 är att vallarealen ökar medan spannmåls- och trädesarealen minskar (Tabell 1). En anledning till detta är att spannmålspriserna sjunker jämfört med basåret samtidigt som inflationen urholkar värdet av arealbidraget till spannmål och träda. Den viktigaste skillnaden i djurantal mellan basåret och referensscenariot är att antalet am- och dikor ökar. Am- och dikostödet har ökat något sedan basåret, men ökningen av am- och dikorna överskattas troligen eftersom det begränsade antalet bidragsrätter för am- och dikor (155 000) beaktas på ett något förenklat sätt i modellen. Stödbeloppet per djur skärs ned om antalet am- och dikor

överstiger antal bidragsrätter, i stället för att antalet djur som kan få stöd är begränsat. Omfattningen av smågrisproduktionen ökar inte, däremot produktiviteten, vilket leder till en ökning av antalet producerade slaktsvin.

Tabell 2. Antal djur av olika slag under basåret och i referensscenariot (1 000-tal)*

Djurslag	Basåret 2001	Agenda, referensscenariot (2009)
Mjölkkor	424	382
Am- och dikor	160	192
Kvigor	219	215
Tjurar och stutar	243	255
Kalvar till slakt	36	33
Slaktsvin	3130	3408
Suggor och galtar	208	208
Lamm	172	178
Tackor och baggar	200	180
Värphöns	5670	6030
Gödkycklingar	67950	71610

* För mjölkkor, am- och dikor, suggor och galtar, tackor och baggar samt värphöns anges medelantal. I övrigt anges antal producerade djur

Gårdsstödet betraktas i CAPRI som ett helt frikopplat stöd, som inte i någon utsträckning påverkar jordbruksproduktionen. Därför har det ingen betydelse för analysresultaten vilken modell som används för att fördela stödet till jordbrukarna. Valet mellan gårds-, regionaliserad eller blandmodell påverkar inte de analysresultat som presenteras nedan. Sett i ett längre tidsperspektiv är antagandet rimligt. Sett i ett kort till medellångt tidsperspektiv kan dock fördelningen av det frikopplade gårdsstödet ha en liten, indirekt inverkan på jordbrukarnas produktions- och investeringsbeslut (se SLI 2004).

Ländernas val att även fortsättningsvis koppla vissa stöd till produktionen har betydelse för analysresultaten, i motsats till hur länderna fördelar stöden mellan jordbrukarna. Analyserna bygger på de produktionskopplingar som var kända eller förväntade i november 2004. Följande antaganden har gjorts: Am- och dikobidraget kopplas i Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Österrike och Portugal. 75 procent av handjursbidraget kopplas i Danmark och Finland. 50 procent av tackbidraget kopplas i Danmark, Grekland, Spanien, Frankrike, Portugal och Finland. 40 procent av slaktbidraget kopplas i Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Nederländerna, Österrike och

Portugal. Italien kopplar hela slaktbidraget. 40 procent av kalvslaktbidraget kopplas i Belgien, Grekland och Spanien, medan Frankrike, Italien, Nederländerna, Österrike, och Portugal kopplar hela kalvslaktbidraget. Frankrike kopplar 25 procent av arealersättningen. Grekland, Spanien, Italien och Portugal kopplar 40 procent av stödet till durumvete i traditionella produktionsområden.

Sverige antas frikoppla maximalt. Notera att Sverige valt att inledningsvis koppa 75 procent av handjursbidraget, men avsikten är att denna koppling skall vara borta år 2009.

Analysen nedan tar inte hänsyn till användningen av de s.k. modulerade medlen, de medel som tas från de det frikopplade stödet och övriga direktstöd och överförs till miljö- och landsbygdsstöd. Resultaten nedan bygger på att miljö- och landsbygdsstöd liksom stöd till mindre gynnade områden och nationellt stöd är oförändrade.

Som nämnts görs analysen enbart för EU-15. Sedan 2004 är marknaderna för jordbruksprodukter gemensamma för EU-25. Det är möjligt att EU-utvidgningen påverkar marknadernas funktionssätt eller att reformen slår annorlunda i de nya medlemsländerna än i EU-15, vilket kan påverka produktpriserna. EU-kommissionens marknadsprognoser för olika jordbruksprodukter visar dock på förhållandevis måttliga effekter av utvidgningen (EU-kommissionen 2004).

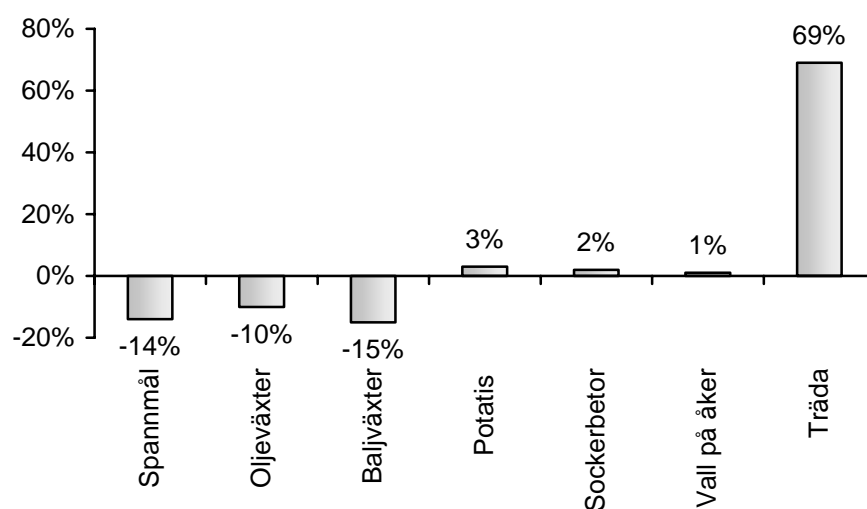
5 Resultat på Sverige-nivå

5.1 Effekter på produktionen

Före reformen var vissa grödor berättigade till stöd och andra inte. I och med reformen har det ingen betydelse vad som odlas, jordbrukaren får lika mycket stöd oavsett gröda. Därför sjunker arealen spannmål, oljeväxter och baljväxter i Sverige relativt kraftigt, jämfört med referensscenariot Agenda 2000. Minskningen är i storleksordningen 10 till 15 procent, se Figur 1. Odlingen av vete minskar inte fullt lika mycket som övriga spannmålsslag (-9 %), på grund av att vete i allmänhet odlas i områden med bättre odlingsförutsättningar. Potatis, sockerbetor och vall gynnas av reformen, eftersom dessa grödor inte tidigare berättigade till arealersättning (med undantag för ensilagestödet). Arealen av sistnämnda grödor ökar med någon procentenhet. Arealmässigt sker den klart största förändringen för spannmål, som i utgångsläget odlas på

drygt 40 procent av arealen. CAPRI-resultaten visar att reformen kan leda till 14 procents minskning av spannmålsarealen i Sverige, vilket motsvarar ca 150 000 hektar. Trädesarealen ökar ungefär lika mycket som spannmålsarealen minskar, även om den procentuella förändringen är mycket större för träda (se Figur 1). Spannmålen ersätts alltså inte med andra grödor i någon större utsträckning, i stället tas mark ur produktion. Att trädesarealen ökar är en direkt följd av att jordbrukaren inte längre måste odla för att få stöd till åkermarken; produktion som är olönsam utan stöd upphör som en följd av reformen.

Figur 1. Reformens effekter på användningen av åkermark i Sverige, jämfört med referensscenariot Agenda 2000

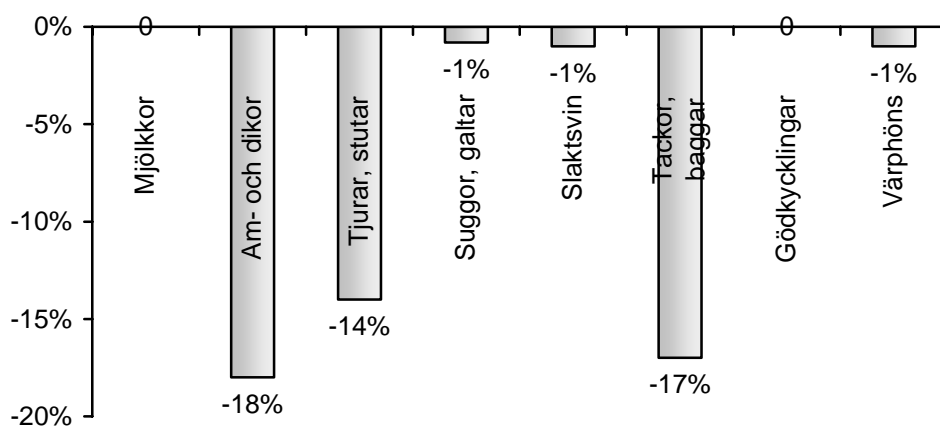

Vallarealen på Sverigenivå förändras ganska lite. Vallarna används som foder till nötkreatur och antalet nötkreatur minskar som en följd av reformen (se Figur 2). De bättre ekonomiska förutsättningarna för vallodling visar sig i att vallfoderandelen i nötkreaturens foderstater (hur mycket av olika fodermedel som djuren tilldelas) ökar. Om det inte blivit mer vallfoder i foderstaterna hade i stället vallarealen minskat. CAPRI tar hänsyn till möjligheten att förändra djurens foderstater. Såväl priser/kostnader för olika fodermedel som biologiska förutsättningar påverkar valet av foderstat.

Inom animalieproduktionen uppkommer de största effekterna på nötkött- och fårproduktionen. Antalet am- och dikor i Sverige minskar med 18 procent, antalet tjurar och stutar minskar med 14 procent och antalet tackor och baggar

minskar med 17 procent (Figur 2). Detta är en direkt följd av att produktion som tidigare endast var lönsam på grund av stöden läggs ned. Den drastiska minskningen hänger samman med att de tidigare direktstöden utgjorde en väsentlig del av de totala intäkterna i nötkötts- och fårproduktionen. Notera att handjursbidraget förutsätts vara helt frikopplat i Sverige i reformskenariot. Mjölkkproduktionen påverkas inte av den 10-procentiga sänkningen av interventionspriset på smör, eftersom mjölkkvoten visar sig vara begränsande för produktionen i både referens- och reformskenariot.

Figur 2. Reformens effekter på djurantalet i Sverige, jämfört med referensscenariot Agenda 2000

5.2 Priseffekter

Den produktion som tidigare hade stora direktstöd (spannmål, oljevaxter och baljväxter samt nötkötts- och fårproduktion) påverkas av mer än själva frikopplingen. Eftersom frikopplingen leder till minskad produktion på europeisk nivå påverkas även produktpriserna av reformen. Minskad produktion medför att producentpriserna på spannmål, oljevaxter, baljväxter, nötkött och fårkött i Sverige stiger med 6 till 11 procent (Tabell 3). De högre produktpriserna kompenserar en del av den lönsamhetsminskning som uppkommer när de produktionskopplade direktstöden försvinner. Utan de högre priserna hade produktionens omfattning minskat ännu mer.

Också grisproduktionen, gödkycklingproduktionen och äggproduktionen påverkas av reformen, trots att de inte berörs direkt av den. Inom dessa produktionsgrenar finns inga generella direktstöd och EU:s ingrepp på

marknaderna för gris- och kycklingkött samt ägg är mycket begränsade. Därför finns inte så mycket som kunde ha reformerats. Reformen medför ändå att produktionen av griskött och ägg sjunker med en procent. Produktionen av kycklingkött påverkas mycket lite. Anledningen till minskad produktion är att reformen medför högre foderpriser (bl.a. högre spannmålspris), vilket innebär försämrad lönsamhet i produktionen. De högre foderpriserna vägs dock i viss mån upp av att priset på gris- och kycklingkött samt ägg ökar, så att produktionen inte minskar så mycket som den annars skulle ha gjort. I gödkycklingproduktionen väger prisökningen upp hela den ökade foderkostnaden. Förklaringen till att reformen ger högre produktpriser är inte enbart att produktionen minskar. Väl så viktigt är att de högre priserna på nötkött och fårkött spiller över på andra typer av kött. När priset på nötkött ökar så ökar efterfrågan på andra typer av kött och priset stiger. Prisförändringarna redovisas i Tabell 3.

Tabell 3. Reformens effekter på producent- och konsumentpris, jämfört med Agenda 2000

Produkt	Förändring av Producentpris	Förändring av Konsumentpris
Spannmål	+11%	-
Oljeväxter	+8%	-
Baljeväxter	+9%	-
Potatis	+2%	<1%
Nötkött	+6%	+3%
Griskött	+2%	+1%
Fårkött	+11%	+8%
Kycklingkött	+2%	+1%
Mjök	-3%	-1%
Ägg	+1%	<1%

För konsumenternas del innebär reformen ökade priser på många produkter, även om ökningen är mindre än i producentledet. Tabell 3 redovisar en prisökning på nötkött på 3 procent och på fårkött 8 procent. Eftersom modellen inte beaktar förädlingen av t.ex. spannmål ger analysen ingen vägledning om hur mycket konsumentpriset på olika förädlade spannmålsprodukter kan förväntas stiga. Klart är dock att spannmålsråvaran ökar i pris. Hur det ökade råvarupriset påverkar konsumentpriset på en förädlad vara beror bl.a. på spannmålsandelen i varan och på varans förädlingsgrad.

Det är endast inom mjölksektorn som reformen ger lägre priser. Priset på konsumtionsmjölk och många andra mejeriprodukter sjunker en aning, eftersom reformen innebär 10 procent sänkning av interventionspriset på smör. Analysresultaten visar att konsumentpriset på mejeriprodukter i genomsnitt blir en procent lägre genom reformen. Prissänkningen blir mest märkbar på feta produkter som smör och grädde.

5.3 Välfärdseffekter

Jordbrukarnas inkomster ökar som en följd av reformen. Förklaringen är dels att olönsam produktion läggs ned och dels att produktpriserna stiger. Jordbrukare som med den tidigare politiken bedrev produktion som inte varit lönsam om inte produktionskopplat stöd hade utgått kan i och med reformen öka sin inkomst. Detta genom att lägga ned den olönsamma produktionen och enbart uppfylla minimivillkoren för att få gårdsstödet. Själva poängen med frikopplingen är att jordbrukaren inte behöver ta hänsyn till det frikopplade stödet när han/hon beslutar vad eller hur mycket som skall produceras. Före reformen var det lönsamt att producera så länge inte hela det produktionskopplade direktstödet åts upp av underskott i produktionen. Efter reformen finns det överhuvudtaget inget ekonomiskt motiv för att använda stödet till att subventionera olönsam produktion.

Resultaten från CAPRI-körningarna visar att svenska jordbrukares inkomster i genomsnitt blir 2,5 procent högre med 2003-års reform än i Agenda 2000-scenariot. Och detta utan hänsyn till att en del av de modulerade medlen därutöver kommer att bidra till att öka jordbrukarnas inkomster, eftersom de bl.a. skall användas för miljöstöd till jordbruket. Trots att jordbrukarna som grupp vinner på reformen kan dock ekonomin försämrats för enskilda jordbruksföretag då reformen innebär en viss omfördelning av stöd.

Stödutbetalningarna till jordbrukarna ökar som en följd av reformen, även utan återföring av de modulerade medlen till jordbruket. Stödutbetalningarna ökar främst genom införandet av mjölkstödet, som kompenserar jordbrukarna för lägre mjölkpris.

Från samhällsekonomisk synpunkt innebär reformen ingen välfärdsförbättring. De positiva effekterna för jordbrukarna åts upp av negativa effekter för andra grupper i samhället. Det positiva för samhälls ekonomin med reformen är att olönsam produktion läggs ned. Minskad produktion leder dock till högre produktpriser, vilket är negativt för

konsumenterna. Även för skattebetalarna är reformen negativ, eftersom stödutbetalningarna ökar. Visserligen minskar EU:s utgifter för marknadsordningarna i och med reformen, men inte så mycket att det väger upp de ökade stödutbetalningarna. Utgifterna för marknadsordningarna reduceras genom att reformen leder till minskad produktion och därmed minskas den export som är beroende av exportbidrag.

6 Effekter på regional nivå

Den regionala indelning som används i CAPRI är den s.k. NUTS 2-indelningen; se Tabell 4.

Tabell 4. Indelning av Sverige i NUTS 2-regioner

NUTS 2-region	Län som ingår i regionen
Sydsverige	Blekinge, Skåne
Västsverige	Halland, Västra Götaland
Småland med öarna	Gotland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg
Östra Mellansverige	Södermanland, Uppsala, Västmanland, Örebro, Östergötland
Stockholm	Stockholm
Norra Mellansverige	Dalarna, Gävleborg, Värmland
Mellersta Norrland	Jämtland, Västernorrland
Övre Norrland	Norrboten, Västerbotten

Tabell 5 och 6 redovisar effekter på NUTS 2-nivå av hur jordbruksproduktionen i Sverige påverkas av reformen. Tabell 7 och 8 redovisar arealer och antal djur i referensscenariot, alltså den produktion som förändringen i Tabell 5 och 6 utgår från.

Den viktigaste skillnaden mellan regionerna är att förskjutningen från spannmål till träda är kraftigare desto längre norrut i landet man kommer, på grund av att odlingsförutsättningarna (klimatet) generellt sett är sämre längre norrut. Exempelvis ökar trädesarealen med 25 procent i Sydsverige, 88 procent i östra Mellansverige och 103 procent i övre Norrland (Tabell 5). Förändringen av trädan i mellersta Norrland kan verka stor, men i hektar räknat är förändringen liten (se Tabell 7).

Tabell 5. Reformens effekter på markanvändningen, jämfört med Agenda 2000

	Syd- sverige	Väst- sverige	Smål. m. öarna	Ö Mell. Sverige	Stock- holm	N Mell. Sverige	Mell. Norrl.	Övre Norrl.
Spannmål	-6%	-11%	-13%	-17%	-19%	-15%	-81%	-33%
Oljeväxter	-4%	-11%	-12%	-16%	-19%	0	-	-
Baljväxter	-9%	-11%	-12%	-12%	-19%	-8%	-	-16%
Potatis	+3%	+4%	+2%	+4%	0	+3%	-1%	+1%
Sockerbetor	+2%	+2%	+1%	-	-	-	-	-
Vall på åker	+3%	0	+5%	-1%	-1%	-1%	-5%	-1%
Träda	+25%	+65%	+33%	+88%	+87%	+70%	+335%	+103%

Skillnaderna mellan regionerna är relativt små när det gäller effekten på djurantalet (Tabell 6). Att de regionala skillnaderna blir betydligt mindre i djurproduktionen än i växtodlingen är rimligt eftersom djurbidragen var lika i hela landet före reformen. Skillnaderna i klimat mellan olika regioner har dessutom mindre betydelse för lönsamheten inom djurproduktionen än för lönsamheten inom växtodlingen.

Tabell 6. Reformens effekter på djurantalet, jämfört med Agenda 2000

	Syd- sverige	Väst- sverige	Smål. m. öarna	Ö Mell. Sverige	Stock- holm	N Mell. Sverige	Mell. Norrl.	Övre Norrl.
Mjölkkor	0	0	0	0	0	0	0	0
Am- dikor	-19%	-17%	-18%	-17%	-14%	-15%	-30%	-21%
Tjurar, stutar	-14%	-13%	-14%	-13%	-12%	-12%	-17%	-15%
Suggor, galtar	-1%	-1%	0	-1%	-1%	-1%	-2%	-2%
Slaktsvin	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%	-2%	-1%
Tackor, baggar	-17%	-14%	-17%	-15%	-10%	-11%	-50%	-20%
Gödkyck- lingar	0	0	0	0	-1%	0	-1%	0

Tabell 7. Antal hektar av olika grödor i Agenda 2000-scenariot, 1 000 hektar

	Syd- sverige	Väst- sverige	Smål. m. öarna	Ö Mell. Sverige	Stock- holm	N Mell. Sverige	Mell. Norrl.	Övre Norrl.
Spannmål	220	287	133	350	36	70	9	22
Oljevaxter	15	8	4	13	2	0	-	-
Baljevaxter	2	6	3	15	1	1	0	2
Potatis	14	7	3	3	0	2	1	2
Socketbetor	45	1	6	-	-	-	-	-
Vall på åker	118	229	202	189	29	128	79	81
Träda	40	51	22	75	9	17	3	8

Som framgår av Tabell 7 och 8 sker merparten av produktionen i regionerna Sydsverige, Västsverige, Småland med öarna och Östra Mellansverige. Markanvändningen och djurantalet i övriga regioner har därför en begränsad inverkan på hur mycket spannmål, kött osv. som produceras på Sverige-nivå. Undantaget är mjölkproduktionen som är ganska omfattande även i norra Sverige.

Tabell 8. Antal djur av olika slag i Agenda 2000-scenariot (1 000-tal)*

	Syd- sverige	Väst- sverige	Smål. m. öarna	Ö Mell. Sverige	Stock- holm	N Mell. Sverige	Mell. Norrl.	Övre Norrl.
Mjölkkor	52	91	89	70	6	34	19	22
Am- och dikor	52	41	41	36	5	13	4	1
Tjurar, stutar	38	53	66	46	4	21	16	11
Suggor, galtar	75	60	22	37	2	8	2	3
Slaktsvin	1242	995	309	617	34	123	27	63
Tackor, baggar	20	38	47	39	7	17	9	7
Gödkycklingar	34	7	5	20	2	2	1	1

* För mjölkkor, am- och dikor, suggor och galtar samt tackor och baggar anges medelantal. I övrigt anges antal producerade djur. Gödkycklingar anges som miljoner producerade djur

7 Jämförelse mellan Sverige och EU

Reformens effekter på produktionen skiljer sig något mellan Sverige och EU-15. Inom växtodlingen beror det främst på skillnader i naturliga produktionsförutsättningar. Djurproduktionen påverkas också i hög grad av den möjlighet enskilda länder har att koppla vissa stöd till produktionen. Denna möjlighet utnyttjas i olika utsträckning.

Tabell 9. Reformens effekter på producerad kvantitet i Sverige och EU-15, jämfört med Agenda 2000

Produkt	Sverige	EU-15
Spannmål	-14%	-7%
Oljeväxter	-9%	-7%
Baljeväxter	-15%	-17%
Potatis	+3%	+2%
Nötkött	-10%	-5%
Griskött	-1%	-1%
Fårkött	-10%	-6%
Kycklingkött	0	0
Mjök	0	0
Ägg	-1%	-1%

CAPRI-analysen visar att spannmålsproduktionen procentuellt sett minskar dubbelt så mycket i Sverige som i EU-15; se Tabell 9. För övriga vegetabilier är skillnaden inte lika stor, vilket kan bero på att dessa grödor i Sverige odlas i områden med relativt sett goda odlingsförutsättningar.

Inom köttproduktionen är det nötkött och fårkött som uppvisar stora skillnader mellan Sverige och genomsnittet för EU-15. Flera länder har valt att även fortsättningsvis koppla stöd till nötkötts- och fårproduktionen, därför är det logiskt att produktionen minskar mer i Sverige än i EU-15. I Tabell 9 redovisas en produktionsminskning för både nötkött och fårkött på 10 procent i Sverige. Genomsnittet för EU-15 är 5 respektive 6 procent. Produktionen av övriga typer av kött samt mjök och ägg påverkas ungefär lika i Sverige som genomsnittet av EU-15.

Tabell 10. Reformens effekter på markanvändningen

	Sverige	EU-15
Spannmål	-14%	-9%
Oljeväxter	-10%	-7%
Baljeväxter	-15%	-15%
Potatis	+3%	+2%
Socketbetor	+2%	+2%
Vall på åker	+1%	+9%
Träda	+69%	+29%

Trädesarealen ökar inte alls lika kraftigt i EU-15 som i Sverige. Ökningen är 69 procent i Sverige och 29 procent i EU-15. Den viktigaste förklaringen är naturligtvis att spannmålsodlingen minskar mer i Sverige. Det kan också noteras att vallarealen ökar med hela 9 procent i EU-15 som en följd av reformen, medan ökningen endast är en procent i Sverige. Dels beror skillnaden på att man i de flesta övriga länder använder mindre vallfoder i foderstaterna, ökningen motsvarar därför inte så många kilo per djur. Dels beror skillnaden på att endast Sverige och Finland hade ensilagestöd före reformen. Skillnaden i stöd mellan vall och spannmål, före reformen, var därför inte alls lika stor i dessa länder som i övriga EU, där vallen inte berättigade till direktstöd. Därför medför frikopplingen, som innebär att vall och spannmål likställs i stödhänseende, mindre förändring i Sverige och Finland.

Antalet am- och dikor minskar betydligt mer i Sverige än i EU-15 (Tabell 11). Skillnaden i producerad mängd nötkött är dock bara hälften så stor, eftersom nötköttsproduktionen omfattning även styrs av mjölkproduktionens omfattning. Analysresultaten visar att mjölkkvoten är begränsande för antalet mjölkkor i såväl Sverige som EU-15, både i Agenda 2000-scenariot och i reformscenariot. Antalet mjölkkor påverkas därför inte av reformen.

Tabell 11. Reformens effekter på djurantalet

	Sverige	EU-15
Mjölkcor	0	0
Am- o dikor	-18%	-8%
Tjurar, stutar	-14%	-7%
Suggor, galtar	-1%	-1%
Slaktsvin	-1%	-1%
Tackor, baggar	-17%	-6%
Gödkycklingar	0	0

8 Avslutande kommentarer

Reformen förändrar drastiskt principerna för hur samhället ger ekonomiskt stöd till jordbruket. Genom att merparten av direktstöden frikopplas från produktionen kommer jordbrukarnas produktionsbeslut i betydligt större utsträckning att styras av marknadsmässiga villkor. Produktion som inte är ekonomiskt bärkraftig utan stöd kommer att läggas ned, vilket är positivt ur samhällsekonomisk synvinkel. Reformen innebär däremot inte att

jordbrukarna blir mindre stödberoende, tvärtom leder reformen till att direktstödens omfattning (inklusive gårdsstödet) ökar något. Samtidigt kan reformen i viss mån ses som ännu ett steg i riktning mot att CAP inriktas mer mot miljö- och landsbygdsstöd. Det nya gårdsstödet är dock huvudsakligen ett rent inkomststöd till jordbrukarna.

De områden där reformen har allra störst inverkan på svenskt jordbruk är inom växtodlingen samt nöt- och fårköttproduktionen. Lönsamheten i att odla spannmål eller föda upp köttdjur sjunker kraftigt genom frikopplingen. Produktionen kommer därför att minska och förhållandevis stora arealer jordbruksmark kan komma att lämnas obrukade. Gårdsstödet utformning, med stödrättigheter kopplade till marken och krav på hur marken skall skötas, dämpar dock lönsamheten i att plantera skog på den obrukade marken. En stor del av den mark som lämnas obrukad i och med reformen kommer därför snabbt att kunna tas i bruk för jordbruksproduktion igen om de ekonomiska villkoren för produktion förbättras.

De jordbrukspolitiska ingreppen skiljer sig mellan olika typer av jordbruksproduktion. Reformen inriktas huvudsakligen mot direktstöden, medan kvotsystem och marknadsregleringar förändras i mindre utsträckning. Därför berör reformen främst vissa typer av produktion, som spannmål, oljeväxter, ris, nötkött och fårkött. Mjolk- och i synnerhet sockerproduktionen är starkt reglerad även efter reformen, medan gris- och kycklingproduktionen sedan länge varit näst intill avreglerad.

Reformen kan ses som ett steg i en pågående trend mot en allt mer nationaliserad jordbrukspolitik, inom allt vidare gemensamma ramar. Skillnaden i jordbrukspolitik mellan olika EU-länder ökar. Vissa medlemsländer utnyttjar möjligheterna att göra undantag från principen om frikoppling, andra gör det inte. Principerna för att fördela det frikopplade gårdsstödet mellan jordbrukarna kommer också att skilja sig mellan olika länder.

Sammantaget kan reformen ses som en omreglering av CAP snarare än en avreglering. Jordbrukspolitiken kommer inte att påverka marknaderna för jordbruksprodukter lika mycket som tidigare, men jordbrukarna kommer att vara minst lika påverkade av CAP som tidigare.

Referenser

SLI (2004), Decoupling: The concept and past experiences, SLI Working Paper 2004:1, Livsmedelsekonomiska institutet, Lund.

SLI (2003), Halvtidsöversynen av den gemensamma jordbrukspolitiken – en konsekvensanalys, SLI-skrift 2003:1, Livsmedelsekonomiska institutet, Lund.

EU-Kommissionen (2004), Prospects for agricultural markets and income 2004-2011 for EU-25, European Commission, Directorate-General for Agriculture, Bryssel.

Hemsidor med information om CAPRI-modellen och reformen

http://www.agp.uni-bonn.de/agpo/rsrch/capri/capri_e.htm

<http://europa.eu.int/comm/agriculture/>

<http://www.sjv.se/>

Tidigare utgivet av SLI

Rapporter

- 2000:1 Varför bör CAP – EU:s gemensamma jordbrukspolitik – reformeras?
- 2000:2 Jordbruket och tullarna – en studie av tullstrukturer inför WTO:s millennierunda
- 2001:1 Prisbildning och efterfrågan på ekologiska livsmedel
- 2001:2 Utvärdering av ett investeringsstöd till livsmedelsindustrin
- 2001:3 Subsidiarity, the CAP and EU Enlargement
- 2001:4 Negotiating CAP reform in the European Union – Agenda 2000
- 2001:5 Ryskt jordbruk – nuläge och framtidsutsikter
- 2002:1 EU Milk Policy after Enlargement – Competitiveness and Politics in Four Candidate Countries
- 2002:2 Märkning av genmodifierade livsmedel – en samhällsekonomisk analys
- 2002:3 Märkning av genmodifierade livsmedel – en företagsekonomisk analys
- 2002:4 Internationell handel – även för jordbruket?
- 2002:5 Mjölproduktion utan gränser – Europas bönder på en avreglerad mjölkmarknad
- 2003:1 Landsbygdsutveckling i ett utvidgat EU – en fallstudie i Polen
- 2003:2 Samhällsekonomisk analys av ekologisk livsmedelsproduktion
- 2004:1 Svensk livsmedelsexport – analys av vilka som exporterar och vad
- 2004:2 EU:s och USA:s livsmedelsbistånd – effekter på lokal produktion och import
- 2004:3 En levande landsbygd – vad kan politik åstadkomma?
- 2004:4 Regional inkomstutveckling och ekonomisk koncentration – med fokus på jordbruket
- 2004:5 Fiske i framtiden – hur förvalta en gemensam naturresurs?
- 2004:6 Effekter av EU:s avtal om fiske i u-länder
- 2004:7 Ekonomiska drivkrafter för djurtransporter
- 2004:8 Att bevara betesmarker – en analys av ekonomiska styrmedel
- 2004:9 Det svenska jordbrukets konkurrenskraft efter EU-inträdet
- 2005:1 Resursanvändning i svenskt fiske – en analys av kapacitet och effektivitet

Skrifter

- 2002:1 Analys av enhetliga arealstöd i EU
- 2003:1 Halvtidsöversyn av den gemensamma jordbrukspolitiken – en konsekvensanalys
- 2003:2 Arealstöd till jordbruket – Hur påverkas produktionen i Sverige?
- 2003:3 Är förhandlingsprocessen i EU ett hinder för jordbruksreformer?
- 2003:4 Gränseffekter på en gränslös marknad – prisskillnader på livsmedel inom EU
- 2003:5 Ekologiskt jordbruk – lönsamt för jordbrukaren?
- 2004:1 Landsbygdsutveckling – en analys av projekt för ökad sysselsättning
- 2004:2 Prisbildning och marknad för ekologiska livsmedel i fem EU-länder
- 2004:3 Spårbarhet i livsmedelskedjan
- 2005:1 Den svenska avregleringen 1990 – lärdomar för frikoppling av jordbruksstöd

Working Papers

- 2003:1 Decoupling: The case of Swedish crop production
- 2004:1 Decoupling: The concept and past experience
- 2005:1 The Swedish 1990 Agricultural Reform – Adjustments of the Use of Land

Årsrapport

Publiceras årligen fr.o.m. år 2000

Tidigare utgivna rapporter där SLI har medverkat

Analys av underlag för ekonomiska jämförelser mellan jordbruket i Sverige och andra länder. Statens jordbruksverk, SJV:s rapportserie 2000:10.

Inkomstmått och inkomstjämförelser inom jordbrukssektorn. Statens jordbruksverk, SJV:s rapportserie 2001:10.

Tullreduktioner – tänkbara metoder i WTO-förhandlingarna. Statens jordbruksverk, SJV:s rapportserie 2002:5.

Att bekämpa mul- och klövsjuka – en ESO-rapport om ett brännbart ämne. Rapport till expertgruppen för studier i offentlig ekonomi. Ds 2002:31.

"High Prices in Sweden – a Result of Poor Competition?" Konkurrensverkets A4-serie, 2003.

Konflikt eller samverkan mellan ekonomiska, sociala och miljömässiga mål, Jordbruksverket, SJV:s rapportserie 2005:4.